

Saksframlegg

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
23/50	Utvalg for teknikk, næring og kultur	06.06.2023
23/94	Formannskapet	13.06.2023
23/64	Kommunestyret	20.06.2023

Høring - pliktig innmelding av grunnundersøkelser og naturfareutredninger

Kommunestyret 20.06.2023:

Behandling:

Representant Tom Roterud (SP) var ikke tilstede under votering.

Votering:

Formannskapets innstilling ble enstemmig vedtatt (30).

KST- 23/64 Vedtak:

Kommunestyrets enstemmige vedtak (30):

Nes kommune gir følgende høringsuttalelse til forslag om pliktig innmelding av grunnundersøkelser og andre naturfareutredninger:

- Nes kommune gir full støtte til forslag om pliktig innmelding av grunnundersøkelser og andre naturfareutredninger. Kommunen er enig i Departementets forslag om å legge plikten til innmelding på den som gjennomfører undersøkelsene.
- Nes kommune mener det er viktig at det fremgår tydelig hva som omfattes av innmeldingsplikten og hvordan de offentliggjorte utredninger kan benyttes i etterkant.
- Nes kommune mener at det bør vurderes om det er behov for en slik godkjenningsordning for konsulent eller firma som utførere geotekniske rapporter eller annen form for kvalitetssikring.

Formannskapet 13.06.2023:

Behandling:

Votering:

Hovedutvalget for teknikk, næring og kultur sin innstilling ble enstemmig vedtatt (11).

FS- 23/94 Vedtak:

Formannskapets enstemmige innstilling (11):

Nes kommune gir følgende høringsuttalelse til forslag om pliktig innmelding av grunnundersøkelser og andre naturfareutredninger:

- Nes kommune gir full støtte til forslag om pliktig innmelding av grunnundersøkelser og andre naturfareutredninger. Kommunen er enig i Departementets forslag om å legge plikten til innmelding på den som gjennomfører undersøkelsene.
- Nes kommune mener det er viktig at det fremgår tydelig hva som omfattes av innmeldingsplikten og hvordan de offentliggjorte utredninger kan benyttes i etterkant.
- Nes kommune mener at det bør vurderes om det er behov for en slik godkjenningsordning for konsulent eller firma som utførere geotekniske rapporter eller annen form for kvalitetssikring.

Utvalg for teknikk, næring og kultur 06.06.2023:

Behandling:

Votering:

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt (11 stemmer).

UTNK- 23/50 Vedtak:

Utvalgets enstemmige innstilling:

Nes kommune gir følgende høringsuttalelse til forslag om pliktig innmelding av grunnundersøkelser og andre naturfareutredninger:

- Nes kommune gir full støtte til forslag om pliktig innmelding av grunnundersøkelser og andre naturfareutredninger. Kommunen er enig i Departementets forslag om å legge plikten til innmelding på den som gjennomfører undersøkelsene.
- Nes kommune mener det er viktig at det fremgår tydelig hva som omfattes av innmeldingsplikten og hvordan de offentliggjorte utredninger kan benyttes i etterkant.
- Nes kommune mener at det bør vurderes om det er behov for en slik godkjenningsordning for konsulent eller firma som utførere geotekniske rapporter eller annen form for kvalitetssikring.

Kommunedirektørens innstilling:

Nes kommune gir følgende høringsuttalelse til forslag om pliktig innmelding av grunnundersøkelser og andre naturfareutredninger:

- Nes kommune gir full støtte til forslag om pliktig innmelding av grunnundersøkelser og andre naturfareutredninger. Kommunen er enig i Departementets forslag om å legge plikten til innmelding på den som gjennomfører undersøkelsene.
- Nes kommune mener det er viktig at det fremgår tydelig hva som omfattes av innmeldingsplikten og hvordan de offentliggjorte utredninger kan benyttes i etterkant.
- Nes kommune mener at det bør vurderes om det er behov for en slik godkjenningsordning for konsulent eller firma som utførere geotekniske rapporter eller annen form for kvalitetssikring.

Sammendrag:

Kommunal- og Distriktsdepartementet foreslår at det innføres en pliktig innmeldingsordning for grunnundersøkelser og naturfareutredninger. Det foreslås at innmeldte data og rapporter skal være offentlig tilgjengelig for alle. Hensikten er å bedre kunnskapsgrunnlaget og øke sikkerheten. Enkel tilgang til data om naturgitte farer vil kunne redusere faren for uvitenhet og uvettig tiltak som graving og massefylling som kan føre til for eksempel kvikkleireskred i slakt terreng.

Kommunen kan uttale seg til forslaget. Kommunedirektøren mener forslaget er positivt, da alle enklere vil kunne tilegne seg ny informasjonen om grunnforholdene i kommunen ved en slik ordning. For at lovendringen skal være enklere å håndtere mener kommunedirektøren at det er viktig at det fremgår tydelig hva som omfattes av innmeldingsplikten og hvordan offentliggjorte utredninger kan benyttes.

Bakgrunn for saken:

På bakgrunn av kvikkleireskredet i Gjerdrum foreslår Kommunal- og Distriktsdepartementet at det innføres en pliktig innmeldingsordning for grunnundersøkelser og naturfareutredninger. Forslaget følger opp anbefaling fra Gjerdrumutvalget (NOU 2022: 3 På trygg grunn: Bedre håndtering av kvikkleirerisiko).

Departementet har derfor sendt på høring forslag til endringer i plan- og bygningsloven, åndsverksloven og enkelte forskriftsbestemmelser, datert 20.03.2023 (vedlegg 1 og 2). Høringsfristen er 20.06.2023.

Det finnes i dag flere frivillige innmeldingsordninger for naturfareutredninger knyttet til flom- og skred. Det finnes også en frivillig nasjonal innmeldingsløsning for grunnundersøkelser (NADAG – NASjonal DAtabase for Grunnundersøkelser).

Saksopplysninger:

Det foreslås at innmeldte data og rapporter skal være offentlig tilgjengelig for alle. Rapportene skal derfor ligge åpent tilgjengelig på internett i databaser hos Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og Norges geologiske undersøkelse (NGU). Det foreslås i den forbindelse en endring i åndsverksloven som åpner for rett til fri videre bruk.

Det er for flere naturfarer nødvendig med spesielle databehandlingsverktøy for å kunne melde inn geodata. Dette innebærer at det er nødvendig at konsulenten eller firmaet som har skrevet utredningen får en plikt til å melde den inn sammen med geodata i form av analyseområde og eventuelle faresoner.

Forslaget til en pliktig innmeldingsordning foreslås innarbeidet i en ny § 2-4 i plan- og bygningsloven med utfyllende regler i forskrift. Utkast til forskrift er også innarbeidet i det vedlagte høringsnotatet.

Naturfareutredninger

Med naturfareutredning menes i forslaget en skriftlig utredning eller vurdering og kartlegging av fare for flom og alle typer skred (steinsprang, steinskred, snøskred, jordskred, flomskred, sørpeskred, fjellskred, leirskred og kvikkleireskred). Forslaget om innmeldingsplikt omfatter både naturfareutredninger som avdekker en reell fare og de utredningene som avkrefter reell fare. Begrepet naturfare omfatter imidlertid også andre fenomener som jordskjelv, stormflo, skogbrann, radon (strålefare), tsunami, ekstremvær (vind) og overvannsfare. Disse naturfarene er ikke omfattet av forslaget.

Hovedformålet med naturfareutredninger er i de fleste situasjoner å få kunnskap om det kan etableres nye tiltak i et område som bebyggelse. Utredningene gjennomføres på ulike nivåer i planhierarkiet og som en del av byggesaksbehandlingen for å dokumentere at kravene til sikkerhet mot naturfare er oppfylt. Der det er krav til konsekvensutredninger og risiko- og sårbarhetsanalyser utredes naturfaren også som grunnlag for disse. Utredning av naturfare skal identifiseres og avklares senest på reguleringsplannivå og dokumenteres i byggesak.

Den foreslåtte innmeldingsplikten gjelder for naturfareutredninger som avklarer reell fare i et område. Den foreslåtte innmeldingsplikten gjelder imidlertid uavhengig av om utredningen foretas i forbindelse med for eksempel en plan eller en byggesak, tiltak etter sektorlover eller for sikring av eksisterende bebyggelse.

Grunnundersøkelser

Det er kun de geotekniske grunnundersøkelsene som omfattes av dette forslaget om innmeldingsplikt. Geotekniske grunnundersøkelser er de undersøkelsene som består av geotekniske grunnboringer og eventuelle etterfølgende laboratorieundersøkelser av opptatte jordprøver som sier noe om hvordan grunnen er satt sammen.

Det foreslås at det er den som gjennomfører undersøkelser som har meldeplikt.

Det finnes i dag en frivillig innmeldingsordning for grunnundersøkelser, benevnt NADAG - NASjonal DAtabase for Grunnundersøkelser. NADAG-registeret administreres av Norges Geotekniske Undersøkelser (NGU). Norges Vassdrags- og Energidirektorat (NVE) anmodet i 2019 norske kommuner å melde inn geotekniske undersøkelser til dette registeret. Nes kommune har meldt inn flere undersøkelser, og oppfordret konsulenter/utbyggere til å gjøre det samme.

Vurdering:

Dersom undersøkelser og utredninger blir offentlige og kan benyttes fritt av alle vil det bety at den som kjøper slike utredninger ikke lenger har mulighet til å hindre at disse benyttes av andre og at det ikke vil være mulig å selge informasjonen. Det kan bety at den som gjør investeringen i slik informasjon ikke lenger nødvendigvis får igjen for investeringen. Det vil være den første som skal bygge ut et område som må utrede for naturfare. Kommunedirektøren mener at økt tilgjengelighet av kunnskap om naturfarer kan være viktig for å unngå uønskede hendelser. For Nes er det særlig grunnforhold, flom og erosjon som er spesielt viktig. De vil med tilgang til mer informasjon være enklere for grunneiere, utbyggere og kommunen å ta hensyn til slike farer.

Kommunedirektøren mener det er viktig at Departementets forslag vil legge plikten på den som gjennomfører undersøkelsene, slik at kommunen ikke trenger å bruke ressurser på dette og at informasjonen sendes inn på tidligst mulig tidspunkt.

I dag er det ingen godkjenningsordning for firma som leverer geotekniske utredninger. Kommunedirektøren mener derfor at departementet bør vurdere behovet for en slik ordning eller en annen type kvalitetssikring.

Naturfare er i økende grad en utfordring i takt med klimaendringer. Kommunedirektøren støtter derfor Kommunal- og Distriktsdepartementet forslag om innføring av pliktig innmeldingsordning for grunnundersøkelser og naturfareutredninger. Det vil være stor samfunnsnytte om innmeldte data og rapporter blir offentlig tilgjengelig for alle. Kommunedirektøren mener kommunen kan benytte høringen til å fremme viktigheten med at bruken av utredningen er avklart og behovet for en godkjennings- eller kvalitetssikringsordning.